

ת"פ 50303/03/17 - החברה האמריקאית ישראלית לגז בע"מ נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 50303-03-17 מדינת ישראל נ' החברה האמריקאית ישראלית לגז בע"מ
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופט שלמה בנג'ו
המבקשת
החברה האמריקאית ישראלית לגז בע"מ ע"י עו"ד מוטי
איצקוביץ' ממשרד כץ- גבע -איצקוביץ'
נגד
המשיבה
מדינת ישראל ע"י משרד התשתיות הלאומיות אנרגיה והמים
באמצעות עו"ד ליאב מנחם

החלטה

בפניי בקשה לביטול כתב האישום.

כנגד הנאשמת הוגש כתב אישום לפיו הנאשמת בהיותה ספק גז, כהגדרת מונח זה בסעיף 1 לחוק הגז (בטיחות ורישוי) תשמ"ט - 1989, כאשר סיפקה גז למסעדת מקדונלדס בשדרות הנשיא בחיפה, אירעה דליפת גז במתקן השייך לעסק. בשל דליפת הגז, הואשמה הנאשמת באי ביצוע עבודות תחזוקה ובדיקות בטיחותיות על פי הוראות החיקוק הרלוונטיות המפורטות בכתב האישום.

הנאשמת מבקשת לבטל את כתב האישום נגדה בשל שלושה טעמים:

התיישנות - לטענתה צובר הגז הוטמן ב-3.9.1995, אירוע הדליפה הוא מיום 21.6.2011. ביום 26.3.17, בחלוף כמעט 6 שנים מקרות האירוע, ובחלוף 5 שנים מהיום בו מסר נציג הנאשמת התייחסות לדליפה, בחרה המאשימה להגיש כתב אישום, למרות שלפי טענתה, את בדיקת הבטיחות היה צריך לבצע עד ליום 3.9.05, ומירוך ההתיישנות לגבי עבירה זו הסתיים ב-4.9.10.

שיהוי/הגנה מן הצדק - נטען כי המאשימה השתהתה בהגשת כתב האישום, והגישה אותו כאמור בחלוף כ-6 שנים לאחר האירוע, ובחלוף 5 שנים מסיום כל הליכי הברור בגין האירוע. אין כל קשר בין העבירות הנטענות לבין האירוע. בפרק הזמן הרב שחלף מאז, סברה הנאשמת בהסתמכה, כי הליך הברור הביא את הליכי החקירה אל קץ, ודי במסמכים ובנתונים שהיא המציאה למאשימה בשלבי החקירה, כדי לסתום את הגולל מאחורי הפרשה הזו. כעת, בחלוף זמן רב, תתקשה להגן על עצמה בשל חוסר יכולתה לאתר או למצוא מסמכים ונתונים אותם יכלה לאתר בעבר.

אי קיום שימוע - נטען, כי בנסיבות העניין, הייתה על המאשימה חובה לקיים שימוע, ומשלא קיימה חובה זו, נפגעה זכות הטיעון של הנאשמת, הואיל ונשללה ממנה זכות מהותית.

המאשימה הגישה תגובה מפורטת לטענות הנאשמת, בה היא מבקשת לדחות את הטענות מהנימוקים המפורטים על ידה.

דין והכרעה:

לאחר שעיינתי בבקשה ובתגובה, נחה דעתי כי דין הבקשה להידחות, אדון בטענות הנאשמת כסדרן.

התיישנות - העבירות המיוחסות לנאשמת, הינן עבירות מסוג עוון, שההתיישנות הקבועה בחוק לגביהן הינה 5 שנים.

עסקינן באירוע דליפת גז מיום 21.6.11, שאירע במסעדת מקדונלדס בשדרות הנשיא בחיפה. מחקירת האירוע, שתמציתה מפורטת בכתב האישום, עולה כי אספקת הגז למסעדה, מבוצעת באמצעות מתקן גז, הכולל שני צוברי גז המוטמנים באדמה בנפח 120 גלון כל אחד.

הטמנת הצוברים נעשתה על פי אישור הטמנה שניתן לנאשמת על ידי המדינה ביום 23.8.94. בפועל, ההטמנה בוצעה, ביום 3.9.95. מאז ההטמנה, הנאשמת סיפקה גז למסעדה באורח סדיר, בתדירות של אחת לשבוע, במועדים הסמוכים לקרות האירוע.

עם התרחשותו של האירוע, בוצעה כאמור חקירה, ממנה עלה שהנאשמת לא ביצעה לכאורה בדיקה תקופתית של מיכלי הצוברים אחת ל-15 שנה, כפי שחייבת הייתה לעשות בהתאם להוראות התקן הישראלי הרלבנטי. כמו כן, לא בוצעה בדיקה תקופתית לאביזרי הבטיחות של מיכלי הגז אחת ל-10 שנים בהתאם להוראות התקן.

נקודת המוצא של הנאשמת בטענת ההתיישנות היא, כי לאור העובדה שצוברי הגז הוטמנו ב-3.9.1995, והנאשמת הייתה חייבת לבצע את בדיקות אביזרי הבטיחות עד ליום 3.9.05 והיא לכאורה לא עשתה כן, הרי שבשים לב לכך שמדובר בעבירת עוון, ניתן היה להעמידה לדין עד ליום 4.9.10 ומשכתב האישום הוגש בשנת 2017 התיישנו העבירות.

חוששני שאין בידי לקבל טיעון זה.

אזכיר, כי דליפת הגז שאירעה מהצוברים חוללה את כל האירוע ולימדה את החוקרים על מחדליה הלכאוריים של הנאשמת באי ביצוע עבודות תחזוקה וביקורת נאותה, כפי שהייתה חייבת לעשות על פי הוראות הדין המפורטות בכתב האישום.

העבירות המיוחסות לנאשמת, עיקרן, אי ביצוע בדיקות תקופתיות לצוברי הגז ואי ביצוע בדיקה תקופתית לאביזרי הבטיחות של המיכלים, המחויבות לפי הדין הרלבנטי, מדובר ביסוד התנהגותי מסוג מחדל, שהינו רכיב התנהגותי "שלילי", שהינו **"הימנעות מעשייה שהיא חובה לפי כל דין או חוזה"** (סעיף 18 (ג) לחוק העונשין).

הימשכותו הלכאורית של המחדל, קרי, ביחס לרכיב אי ביצוע עבודת התחזוקה ו/או הפיקוח ו/או הבטחת האספקה של הגז באופן מיטבי ובטוח, גם לאחר שהיסודות העבירות התגבשו במועד האחרון לבדיקת המתקנים ואביזרי הבטיחות (3.9.05), היתה הימנעות מעשייה בניגוד לחובה הקבועה בדין הרלבנטי. הימנעות זו הובילה להתחדשותה של העבירה מיום ליום.

הווה אומר, כל עוד לא מבוצעת פעולת התחזוקה ו/או הפיקוח, המחדל ההתנהגותי של הנאשמת, נמשך וגורר אחריו

עבירה. במועד האירוע ביום 21.6.11 נודע על המחדל והוא נחקר ואז נעצר מירוץ ההתיישנות בשל החקירה.

נימוק זה יפה למכלול האישומים.

יתרה מזאת, קבלה של טענות הנאשמת, הינה בלתי סבירה בעליל. שכן, לפי טיעון זה, אם הממונה על מתקן גז, כמו הנאשמת, מטמין אותו ולא מבצע עבודות תחזוקה של האביזרים הבטיחותיים הנדרשים, ולא מוודא את בטיחותם ותקינותם כפי חובתו לפי דין, ואיש לא מגלה את מחדלו, ומתרחש בסמוך לאחר מכן אסון אקולוגי או חלילה פיצוץ גז, בחלוף התקופה בה היה חייב לבצע את עבודות התחזוקה, הוא יופטר מאחריות רק משום שאיש לא 'עלה' על כך שהוא לא ביצע עבודות תחזוקה בתוך התקופה שנקבעה בתקן ו/או בהוראת הדין הרלבנטית.

זהו פירוש טכני חסר סבירות. לא לכך כיוונו הוראות החוק הרלוונטיות. משעה שמבוצע מחדל במעשה או מחדל הנוגע לתקופה האמורה, הוא מפסיק אותה, הואיל והחובה האמורה לבצע פעולות שתכליתן בטיחותו של דבר מסוכן 'מניחה', כי בתוך התקופה, בוצעו פעולות לקיום החובה הגלומה בה. זהו אינו פרק זמן שנקבע שרירותית ללא שמקבל החובה מבצע במסגרתו את חובתו.

העילה לקיומה של אחריות, נקבעת מהיום בו נלמדת הפרת החובה האמורה וכל עוד לא הופסקה התנהגות זו, מתארכת תקופת ההתיישנות.

אשר על כן, אני דוחה את הטענה המקדמית הנוגעת להתיישנות.

שיהוי בהגשת כתב אישום - טענה זו מבוססת בעיקרה על טענות של הגנה מן הצדק, כאשר הנאשמת טוענת כי בשל חלוף הזמן, נגרם לה, למעשה, נזק ראייתי, בשל אי יכולת לאתר מסמכים ונתונים אשר אבדו לה בשל חלוף השנים.

ההלכה הפסוקה קבעה, כי טענת הגנה מן הצדק, תתקבל במקרים נדירים וחריגים "כיוון שלהחלטה של 'הגנה מן הצדק' עלולות להיות גם השלכות בלתי רצויות מבחינתו של הציבור, גובשה התפיסה שדוקטרינה זו יש להפעיל במשורה ולהגביל את החלטה למקרים נדירים ויוצאי-דופן" (ע"פ 6471/00 הר-שפי נ' מדינת ישראל, פ"ד נו (3) 756, שם בעמ' 763).

עוד נקבע בדיון נוסף בפרשת הר שפי, כי במסגרת בחינת הטענה, אין די בבדיקת התנהגותה של הרשות, אלא יש לבחון גם את התלות והזיקה שבין מעשי הרשות לבין שאר הנסיבות שלפני בית-המשפט לרבות סוג העבירה (דנ"פ 3039/02 הר-שפי נ' מדינת ישראל, פ"ד נו (4) 337, 342).

אינני סבור כי מקרה זה בא בקהלם של אותם "מקרים נדירים ויוצאי דופן" בו יש לבטל את כתב האישום ויש לברר בירור מקיף וממצה של הסוגיות הכרוכות בו, להן גם השלכה ציבורית.

הנאשמת טוענת, כי מסרה את המידע הרלוונטי לרשות החוקרת אודות הבדיקות, ועבודות התחזוקה שעשתה וסיפקה מענה לכל שאלות החוקרים. אם כך, הרי שכל החומר שמסרה לרשות החקירה, אמור להימצא בתיק החקירה, והוא בוודאי יעלה במשפט ויבחן במסגרתו. זהו עניין עובדתי, הטעון בירור וליבון, אשר מן הסתם, ייערך במסגרת המשפט.

זאת ועוד, ישנו קושי לא מבוטל לקבל את טענת הנאשמת, כמי שהינה חברה רשומה בישראל, המהווה ספק גז מרכזי לאלפי בתי אב ועסקים, כי היא לא שמרה את החומרים הרלוונטיים הנוגעים לאירוע זה, במיוחד כאשר מדובר באירוע

שהיה בחקירה פלילית, בחשד לביצוע עבירות על החוק.

בעידננו, כאשר כל החומר הרלוונטי מרוכז במחשבים, מתקשה בית המשפט לקבל שחומר פשוט, אודות ביצוע עבודות תחזוקה, והבטחת תקינותם של מתקני גז שמעצם טבעם הם מסכני חיים, לא תועד ונשמר ברשומותיה הממוחשבות של הנאשמת.

כך או כך, עניין זה אף הוא, טעון ליבון וביורור במשפט, ומטענותיה של הנאשמת עולה כי ישנם גורמים שונים שטיפלו באירוע, אותם היא תוכל ו/או תרצה להעיד, ומפיהם יוכל בית המשפט ללמוד אלו נתונים מסרו ולמי, על מנת לבחון באם אכן נגרם לנאשמת נזק ראייתי, ואם כן, לקבוע את היקף השלכתו ונפקותו על הגנת הנאשמת.

נציין בהקשר זה, כי לפי ההלכה הפסוקה, לא כל נזק ראייתי מוביל מניה וביה למסקנה לפיה האישום בטל, וכך גם לגבי הגנה מן הצדק, שאותה יש כאמור להפעיל במשורה ובמקרים החריגים המתאימים.

אי ביצוע שימוע - חובת השימוע לפני הגשת כתב אישום הינה לעבירות מסוג פשע בלבד (סעיף 60א לחסד"פ). העבירות המיוחסות לנאשמת הן עבירות מסוג עוון. לכן, לא בכדי מסתמכת הנאשמת על הנחיית מחלקת ייעוץ וחקיקה של משרד המשפטים מיום 26.12.16, ומבקשת ללמוד ממנה על זכות השימוע, אשר הייתה לדבריה, קנויה לה.

אולם, לאחר העיון בהנחיות בשלמותן, ובקטע המצוטט על ידי הנאשמת, נחה דעתי כי גם טענה זו דינה להידחות.

הנאשמת מצטטת רק חלק מההנחיות, אולם עיון בהמשך ההנחיות, שלא צוטט על ידי הנאשמת, מלמד כי ההנחיה אינה מהווה תחליף לזכות השימוע שנקבעה בסעיף 60א לחסד"פ, "אלא בתחליף להשמעת גרסה מצד החשוד אשר במקרים אחרים נעשית במסגרת חקירה". כלומר, מדובר בהנחיות המבקשות להסדיר את אותם מקרים חריגים בהם לא ניתנה לחשוד ההזדמנות למסור את גרסתו ביחס לחשדות המיוחסות לו.

במקרה דנן, הנאשמת נחקרה ומסרה גרסה מפורטת. לטענתה, "לאחר האירוע החלה המאשימה לבצע פעולות בירור ותחקור של האירוע...הנאשמת סברה כי די במסמכים ובנתונים שהומצאו למאשימה בשלבי החקירה" (סעיפים 23 ו-26 לבקשה). יוצא, שהנאשמת טוענת, בעצמה, כי מסרה גרסה מפורטת, טענותיה נשמעו, והיא אף סברה, כי די במסמכים והנתונים שמסרה למאשימה בשלבי החקירה, כדי ליתן מענה לטענות שיוחסו לה ולנקותה מהחשד שיוחס לה.

מכאן, שהנאשמת זכתה להשמיע את עמדתה ביחס לאישומים המיוחסים לה, כדבעי, ובשים לב להוראות הדין הרלוונטיות, לא מצאתי כי נפל פגם בזכויות הטיעון של הנאשמת בטרם הגשת כתב אישום.

על כן, גם דין טענה זו להידחות.

סוף דבר, אני דוחה את הבקשה לביטול כתב האישום מהטעמים המקדמיים שהועלו בפני.

עם זאת, שמורה לנאשמת הזכות להעלות במועד הרלבנטי במשפט, את טענותיה, הנוגעות לנזק ראייתי, ויכולתה להתגונן כדבעי במהלך המשפט ו/או הגנה מן הצדק, והן תיבחנה בראי התשתית הראייתית שתונח בפני בית המשפט.

המזכירות תשלח העתק החלטה זו לצדדים.

ניתנה היום, כ"ב תמוז תשע"ז, 16 יולי 2017, בהעדר הצדדים.